

Røde og hvite – blir blåa och gula

Att köra över Øresundsbron tar nån minut eller två. Men problemen för nyinflyttade danskar, eller nyanställda svenskar, har inte kunnat lösas på sju år.

Det förenklade resandet har lett till att integrationsproblem, som förr omfattade ett fåtal, nu drabbar allt fler danskar och svenskar.

Danska valet har precis avgjorts. Venstres partiledare Anders Fogh Rasmussen vann, och nu väntar ytterligare fyra år vid makten. En av de som inte röstade på honom var Lars Hougaard. Han fick helt enkelt inte. Lars Hougaard bor sedan flera år tillbaka i Malmö, och danska medborgare som bor längre än två år utanför Danmark mister sin rösträtt.

Tillsammans med andra personer i hans situation har han bildat föreningen Öresundsborger, alltså medborgare i Öresund. Vid bildandet i januari i år var de tjugo stycken. Idag är de 500.

– Jag hyser gott hopp om att få rösta nästa gång det blir val, men det kräver att politikerna ändrar i folketingslagen, säger Lars Hougaard, som också är ordförande i föreningen Öresundsborger.

I så fall är det dags att ta tag i nästa problem – att danskar som bor utomlands också kan vara valbara. För trots att Danmark och Sverige är grannländer, trots att båda länder är EU-medlemmar, finns det skrämmande exempel på att integrationen i Öresund är under all kritik.

Öresundsborger startades först på grund av att Øresundsbron introducerade en ny prispolitik. En prishöjning med upp till 15 procent.

– Först tänkte vi starta en förening för pendlare. Men sedan märkte vi att det fanns fler frågor som berörde oss, så som arbetsmarknad och sociala frågor. Lars Hougaard berättar om underliga integrationsproblem. En svensk kollega till honom ville flytta pensionsmedel från en svensk pensionskassa till en dansk. I och med det fick hans danska arbetsgivare betala skatt på den summan eftersom den ansågs vara arbetsinkomst.

Han ger ett annat exempel: Nyblivna föräldrar mister rättigheten till 220 dagars föräldraledighet efter att de har börjat arbeta i Danmark.

– Politikerna har stora visioner om integration, men när det kommer till kritan så är det en stor skillnad mellan systemen i Danmark och Sverige.

Lars Hougaard är en del av en ny trend. Den danska inflyttningen till Malmö har ökat drastiskt efter invigningen av bron år 2000. För fem år sedan var de danska medborgarna i Malmö cirka 2500. Idag är de drygt 9000. I hela Skåne är de ännu fler.

Enligt en undersökning genomförd av Malmö Stad år 2005 flyttade danska medborgare till Malmö av flera orsaker. I rangordning var de följande:

- Närhet till Köpenhamn/kontinenten
- Boendekostnad
- Bostadens storlek
- Tillgång på önskad typ av bostad
- Trygg miljö
- Vill bo i staden
- Tillgång till kollektivtrafik
- Nära till kust, bad och parker

Av 23 angivna anledningar var ”söker arbete” den minst vanliga orsaken till att bryta upp från Danmark och skicka flyttlasset till Sverige. De flesta jobbar nämligen kvar i Danmark.

Men den nya problematiken för danskar och svenskar i Öresund är också en ny situation för Danmark och Sverige – på kommunal så väl som regeringsnivå.

En av de som förhoppningsvis har bra koll på vad som händer i regionen är Ilmar Reepalu (s), ordförande i kommunstyrelsen i Malmö. Han tycker att det är bra att fler danskar bosätter sig i Malmö.

– Det betyder att detta är en integrerad region där människor kan bosätta sig och arbeta var som helst, säger han. Men han påpekar också att det finns problem. Ett exempel är att danskar, men även svenskar, som arbetar i Danmark betalar kommunal inkomstskatt

i Danmark. Även om de bor i Sverige och sålunda har svensk dagisplats och använder sig av svensk sjukvård. Sådana skatteregler kan medföra motsättningar tror Ilmar Reepalu.

– Det beror på hur staten hanterar skatteintäkterna för dem som bor här. Det är problem som de båda nationella parlamenten är tvungna att lösa. För övrigt, rent ekonomiskt, är det bara en fördel om regionen växer och blir större, säger han.

Till stöd för sina ord har han siffror från Copenhagen Business School, som visar att danskar spenderar två miljarder om året på shopping i Malmö. Men svenska och danska politiker har inte lämnat de administrativa problemen vind för våg i händerna på medborgarna. Informationscentret Øresunddirekt öppnade tre dagar innan broinvigningen, med tron att den förenklade rörligheten mellan Sve-

rige och Danmark kunde leda till en del integrationsbekymmer.

Den farhågan besannades.

Bakom det initiativet står bland andra försäkringskonsult Bengt-Olle Andersson, som anlätades av en arbetsgrupp tillsatt av de båda ländernas regeringar – Vad gäller arbetsmarknad, skatt och socialförsäkring så märkte vi att det finns skillnader mellan länderna som kunde upplevas som hinder, säger han.

– Genom det arbetet kom en rapport. Där slogs det fast att det var viktigt att informera medborgarna. Och vi föreslog att den informationen skulle samlas på ett ställe.

På Øresunddirekt i Malmö sitter därför representanter från AF-Öresund, Försäkringskassan, Länsstyrelsen och Skatteverket. De besvarar alla relevanta Öresundsfrågor.

– Vanligast är att privatpersoner hör av sig. Men många danska företag hör av sig också för att ta reda på hur det går till att rekrytera från Sverige.

Enligt Bengt-Olle Andersson är de flesta privatpersoner som hör av sig till Øresunddirekt svenskar. De undrar vad det innebär att jobba i Danmark och bo i Sverige, med allt från pension och föräldrapenning till skattefrågor. Och de danskar som hör av sig undrar samma sak: vad innebär det att jobba i Danmark och bo i Sverige?

Men för de boende i Öresund som direkt berörs av frågorna är hjälpen inte nog.

Smarta handlare drar nytta av Skånes nya situation.

Lars Hougaard:

– Øresunddirekt har en vägledningsfunktion. Men det är inte en traditionell myndighet. Vad vi vill ha är ett medborgarcenter för Öresund. Dit ska du kunna vända dig och få dina problem lösta oavsett om de rör svensk eller dansk lag.

– Øresunddirekt fyller en bra roll, men det räcker inte. Vi har inte behov av vägledning. Vi har behov av en myndighet som kan lösa integrationsproblemen.

Varför flyttade du till Malmö?

– Vi bodde en i bostadsrätt i Köpenhamn, och ville flytta ut till ett hus med luft omkring oss. Där vi bodde var det bilar och trafik. Så vi tittade på hus runt om i Köpenhamn. Vi hade

inte en tanke på Skåne: ”Det är ju ett helt annat land. Det är ju Sverige!”

– Men så hälsade vi på en dansk kompis som är gift med en svenska. Han bodde i Bunkeflostrand i Malmö. Det var helt otroligt. På 25 minuter kom man från Köpenhamn till Bunkeflostrand. Och naturen var fantastisk. Därför köpte vi hus. Nära till Malmö, som påminner om Århus, och nära till storstaden Köpenhamn.

Känns det som en nystart?

– Nej, vi känner oss lite som pionjärer, inom vänskapskretsen, men det är absolut inte en nystart.

Text: Torbjörn Hallgren

Foto: Gisela Svedberg

När Lars Hougaard och andra i hans situation skapade föreningen Öresundsborger satte de fingret på något som politikerna inte kunnat lösa.

